

OBAVEŠTENJE ZA MEDIJE THEEUROPEANLIBRARY.ORG

Učenje od novih država članica

11.april 2007.

Dok se poslednji projekat Evropske biblioteke, TEL-ME-MOR uspešno privodi kraju, očigledno je da biti drugi, tj. onaj koji se naknadno uključuje, očigledno ima i svojih prednosti. Cilj projekta TEL-ME-MOR bio je uključivanje digitalnih zbirki 9 zemalja u Evropsku biblioteku: Češke Republike, Kipra, Estonije, Mađarske, Letonije, Litvanije, Malte, Poljske i Slovačke.

Ne samo da su ove zemlje imale proporcionalno više digitalizovanog materijala, već su i bile sposobne da premoste ne-web tehnologije koje su za sobom ostavile prvouključene zemlje članice. Skoro polovina dostavljenih zbirki bila je OAI kompatibilna što znači da su podaci o tim zbirkama mogli da budu prikupljeni u centralnu bazu podataka, što nije slučaj sa OAI nekompatibilnim zbirkama. Iz novih 9 članica Evropske unije, u Evropsku biblioteku uključen je oko 1 milion digitalizovanih jedinica građe.

Pored toga što se uvećala količina korisnicima dostupne građe, projekat TEL-ME-MOR je proizveo i nekoliko izveštaja o kontinuiranoj relevantnosti u stvaranju Evropske digitalne biblioteke. Značaj istraživanja i razvoja u oblikovanju potencijala kulturnih institucija, kao i mogućnost da se takmiče u Evropskoj areni su prikazani u izveštaju «Istraživačke aktivnosti evropskih nacionalnih biblioteka u domenu kulturnog nasleđa i informaciono-komunikacionim tehnologijama». Ovaj izveštaj takođe ističe da nema razlika u znanju i istraživanju između novih i starih članica, čak su veoma izjednačene.

Napravljeno je nekoliko istraživanja vezanih za višejezički razvoj portala Evropske biblioteke. Kako bi se obezbedilo pretraživanje i prikazivanje rezultata na svim jezicima zemalja učesnica, unos bi morao biti standardizovan. Jezici ovih zemalja, kao i bibliotekski materijali koriste različite kodne rasporede. Pretraživanje i prikazivanje ovih kodnih rasporeda podrazumeva uniformnost osnovnih podataka kroz standardizaciju. Dokument «Izveštaj o Unicode zahtevima za TEL» preporučuje korišćenje Unicode standarda UTF8, za sve višejezičke portale. Dva naredna izveštaja objedinjuju stanje višejezičkog pretraživanja, pronalaženja i prikazivanja rezultata, te preporučuju prototipske sisteme koji će efikasno rešavati probleme, ali i ističu oblasti budućih istraživanja: «Analiza opcija za višejezički pristup distribuiranim bazama podataka» i «Izveštaj o opcijama za normativne podatke». Konkretni rezultati ovih izveštaja vezanih za višejezičnost, biće serija prototipova tokom 2007. godine, baziranih na finalnom izveštaju: «Scenariji za višejezički pristup». Evropska biblioteka će zbog toga testirati koncepte i preporuke predložene u projektu TEL-ME-MOR i to kroz novi projekat <http://www.EDLproject.eu> koji uključuje preostale EU i EFTA države u Evropsku biblioteku, ali nastavlja i rad na višejezičnosti i interoperabilnosti, započet u okviru projekta TEL-ME-MOR.

Svi izveštaji su dostupni na sajtu Evropske biblioteke www.TheEuropeanLibrary.org/cooperation/archive/telmemor/results.php, kao i kompletna arhiva materijala za ovaj projekat.

Za dalje informacije molimo kontaktirajte:
<mailto:Fleur.Stigter@TheEuropeanLibrary.org>
Tel. +31 (0)70 314 0182

Napomene za urednike:

TEL-ME-MOR je projekat finansiran od strane EU u okviru FP6 programa za IST tehnologije. Projekat TEL-ME-MOR je podržao 9 nacionalnih biblioteka iz država - novih članica EU, koje su partneri u projektu, da postanu punopravne članice Evropske biblioteke, inicijative, pokrenute od strane Konferencije direktora evropskih nacionalnih biblioteka (CENL), a obezbeđuje uniformni pristup elektronskim izvorima koje čuvaju evropske nacionalne biblioteke.

Evropska biblioteka je servis Konferencije direktora evropskih nacionalnih biblioteka (CENL). To je portal koji nudi objedinjeno centralno pretraživanje kroz i unutar zbirki evropskih nacionalnih biblioteka. Portal omogućava korisniku da pretraži sve jedinice građe, (o Volteru na primer) u bibliografskim bazama podataka 23 nacionalne biblioteke, kao i da dobije informaciju koje su jedinice u digitalnom formatu. Evropska biblioteka predstavlja besplatni izvor za sve koji je, organizacijski i tehnički, polazna tačka za Evropsku digitalnu biblioteku u koju će biti uključeni muzeji, arhivi i ostali čuvari digitalizovanog i digitalnog kulturnog nasleđa.